

PŘEMYSL RUT / JIŘÍ PAVLICA
HOVORY NEJEN O HUDBĚ

Přemysl Rut / Jiří Pavlica
HOVORY *nejen o hudbě*

Vyšehrad

Copyright © Přemysl Rut, Jiří Pavlica, 2010

ISBN 978-80-7021-949-2

Vést řeč s Jiřím Pavlicou je snadné i nesnadné zároveň. Snadné, poněvadž je to jeden z nemnoha muzikantů, kteří si otázky kladou sami, bez ohledu na žádosti o rozhovor či interview. Když pak taková nabídka přijde, jsou připraveni. Dovedou nejen hrát, ale také brát svou hru v potaz, ptát se po jejím původu, povaze, souvislostech a smyslu. A dovedou se vyjádřit.

Nesnáz spočívá v tom, že se každý z nás pohybuje po jiných drahách (pokud právě nejsme zavření každý v jiném studiu).

Uváživše tato pro a proti, rozhodli jsme se hned na počátku, že rozhovor povedeme písemně. Umožňuje to povídat si přes oceán, nechat mezi otázkou, odpovědí a další otázkou plynout tolik času, kolik bychom ho nikdy nenašli k osobnímu setkání. A umožňuje to „vážit slova“, nespokojit se s první, přibližnou formulací. Neumožňuje to však okamžitou reakci, která je pro rozhovor podstatná, neboť teprve ona dělá z výměny názorů setkání živých lidí. Proto jsme se nakonec přece jen sešli, abychom to v několika dnech všechno probrali znovu a pořídili z toho zvukový záznam.

Čekalo mě pak to nejtěžší: transplantovat do písemného rozhovoru repliky pronesené ústně – pokud možno tak, aby celek držel pohromadě a připomínal spíš knihu než přepis nahrávky. Zda ta námaha nebyla marná, nechť posoudí laskavý čtenář.

Přemysl Rut

Tenkrát v Hradišti

Dokázal by sis ještě vzpomenout, s jakými představami ses v roce 1978 ujímal prvních houslí v Hradišťanu? Byl jsi na to překvapivě mladý, což muselo budit – odhaduji – na jedné straně nedůvěru, na druhé straně naděje.

Pro úplnost bych měl dodat, že než jsem se stal primášem Hradišťanu, s touto muzikou jsem hrál, ještě jako středoškolák někdy v letech 1972–1973, na houslových kontrech, které mají v kapele rytmicko-harmonickou funkci. Primášem jsem se stal v roce 1975, tedy ve svých jednadvaceti, ale z piety ke svému předchůdci, zakladateli Hradišťanu Jaroslavu Staňkovi, uvádím rok 1978, tedy až období po jeho smrti.

Na své představy i další okolnosti tehdejšího dění si vzpomínám velmi dobře. Byl to hodně intenzivní život: studoval jsem muzikologii na Univerzitě Palackého v Olomouci, současně housle na konzervatoři v Brně, hrál jsem s Hradišťanem a současně ve Slovácké filharmonii, kterou vedl dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů Oldřich Halma (založil ji uherskohradištský rodák Zdeněk Chalabala), začínal jsem spolupracovat se skupinou Petra Ulrycha Javory, byla tu studentská muzika na fakultě – dnes vůbec nechápu, jak jsem to mohl stíhat.

Druhou stranou mince byla situace politická a vůbec společenské klima té doby. Jaroslav Staněk s Hradišťanem měl zákaz činnosti. Bylo to tím absurdnější, že šlo o takzvanou zájmovou uměleckou činnost, kterou ti lidé chtěli dělat po práci, ve svém volném čase – a nesměli. K tomu se váže spousta historek: například jak ti muzikanti, kteří měli nástroje půjčené od tehdejšího Sdruženého klubu pracujících, je museli vrátit, aby nemohli hrát. Nebo jsme měli zakázáno

zkoušet s Jaroslavem Staňkem ve Slovácké boudě, která dřív patřila Hradišťanu a kterou jeho členové pomáhali rekonstruovat. Proto jsme jeden čas zkoušeli, no spíše si hráli jen tak pro radost a možná i pro únik z reality (při dobrém víně) v Mařaticích ve svérázové chalupě po Ladislavu Ruttem (pražském právníkovi, který se usadil v Hradišti a zamiloval si Slovácko). Asi jsme i trochu provokovali, protože když jsme v létě hráli na zahradě, byli jsme sice na soukromém pozemku, ale za plotem stáli diváci a posluchači, a někteří z nich poslouchali služebně jako pracovníci StB. Na fakultu pak přišel dopis, že se stýkám s pravicově smýšlejícími živly, což tehdy hrozilo vyloučením ze studií – uf, to byly časy! Ale ty ses ptal na muziku.

Myslím, že ve svých jednadvaceti letech jsem byl skutečně hodně mladý na to, abych vedl kapelu muzikantů, kteří byli všichni nejméně o deset let starší a samozřejmě také zkušenější. Měl jsem sice jisté představy, ale ty teprve krystalizovaly. Naštěstí pro začátek stačilo, že jsem uměl hrát na housle. Koncepční práce se ode mě ani moc nečekala. Celé to období od roku 1975 do smrti Jaroslava Staňka v roce 1978 vnímám s odstupem času jako poznávání něčeho, co se Staňkovou generací nenávratně odešlo, co on sám se učil od svých předchůdců, starých hudeců, po svém to inovoval, ale duchem to zůstalo v kontinuitě moravského, přesněji slováckého muzikantství. Jsem za ta léta vděčný, bylo to pro mě obohacující – a současně svazující pro budoucnost, ale tak už to bývá.

Jak vůbec člověk „kandiduje na primáše“? A je pak zvolen? Nebo jmenován?

Primášem se člověk stane tak, že ho ostatní akceptují. Z počátku, v onom roce 1975, bylo kandidátů víc, ale na jakémsi neoficiálním konkurzu, při jednom hraní na „svíci“, jsme si tak krásně zahráli, tak si padli do oka a společně to oslavili, že jsem z toho od samé radosti cestou domů ztratil housle, které se našly až za týden. (Vlasta Redl o tom později napsal písničku Husličky).

Hradištan při natáčení dokumentu Zkouška souboru v roce 1975. Jan Vančura – kontrabas, Svatopluk Bimka – klarinet, Jan Nykl – housle, Jiří Pavlica – housle, Lubomír Svatoš – housle, primáš Jaroslav Staněk, zády Petr Hrobař – kontry viola, sedící Karel Piškytl – kontry housle, Miloslav Maňásek – cimbál. Foto Karel Ješátko – FSB.

Prosadila se tehdy s tebou nějaká dramaturgická či stylová tendence? Jaká? V čem jsi chtěl pokračovat a co jsi – tenkrát! – chtěl přinést nového?

O systematictější dramaturgické a stylové koncepci se dá hovořit až po roce 1978. Věděl jsem, nebo spíš cítil, že repertoár i zvuk Hradištanu jsou již minulostí a že mě to táhne trochu jinam. Z hlediska zvuku jsem tíhnul k daleko větší barvnosti, než jakou skýtalo základní obsazení cimbálové muziky (vlastně novouherského typu) – první a druhé housle,

Slovácká filharmonie v roce 1971 s dirigentem Oldřichem Halmou. Foto archiv J. P.

Skupina Javory v roce 1979. Zleva Josef Ondrůj – housle, Jiří Pavlica – housle, Petr Oliva – cimbál, Hana Ulrychová, Petr Ulrych – kytara, Josef Hanák – kontrabas. Foto archiv J. P.

klarinet, cimbál, houslové a violové kontry a kontrabas. Směřoval jsem k daleko většímu využití nejrůznějších neobvyklých a často zapomenutých historických a lidových hudebních nástrojů – ostatně jsem na to téma napsal i diplomovou práci (přesný název: „Lidové hudební nástroje na Uherskohradištsku a jejich uplatnění v souborech zájmové umělecké činnosti“). A z hlediska dramaturgického – snažil jsem se vymanit z klišé, které v té době vyhovovalo politické potřebě nekonfliktnosti a „lidovosti“ (rozuměj plytkosti) umění vůbec a které obzvláště lidovému umění hodně ubližovalo tím, že z něj chtělo vypreparovat jenom nejjednodušší část odkazu našich předků. Hledal jsem v nejrůznějších sbírkách a posléze i psal vlastní písně, které by zpívaly o základních věcech člověka od zrození až po smrt a také o duchovních rozměrech lidského života.

Na druhé straně ani ta kulturní politika nebyla tak jednostranná: díky oficiální podpoře amatérské činnosti se mohly uskutečňovat například terénní výzkumy, které dnes mají vysokou odbornou hodnotu, systémem přehlídek a soutěží se lidi aktivizovali a udržovalo se podhoubí „lidové tvořivosti“ – která ovšem měla své podmínky a meze, jak je vidět právě na Hradištanu. Mým největším traumatem bylo, že jsem chtěl pracovat, a současně jsem viděl, že svou práci podporuji, co vůbec nechci.

Ano: režim si dovedl ve svůj prospěch vyložit i pouhé setrvání ve vlasti, natož zpěv lidových písní. Mne, Pražáka, to dohnalo až k opovrhování lidovou kulturou, dokud jsem se s ní – v Hradišti – nesetkal takřkajíc za kulisami oficiálních pódíí. Dodnes si pamatuji, jak mě překvapilo, že ji neznám.

Za těchto okolností jsem se tedy pokoušel s muzikou Hradištan pracovat a musím přiznat, že to nebylo snadné. Byli tam vynikající muzikanti a uznávané osobnosti, které bylo nutné nejen přesvědčit, ale také citově nadchnout. Myslím, že zásadní obrat nastal až s gramofonovým albem písní z napoleonských válek.

Na to album ještě přijde řeč. Ale zůstaňme zatím v tehdejším Hradišti a Hradišťanu. Kdo byl Jaroslav Staněk a jak se díval na první kroky svého nástupce? A co nástupce sám? Počítal jsi tak trochu s tím, že lidová muzika může být „na export“ a že by ses jejím prostřednictvím mohl setkat s „jinou hudbou“?

Nejdřív tedy aspoň letmý pohled do kulturního zázemí Uherského Hradiště, které bylo sice malé okresní město, ale mělo Slovácké divadlo (začínal zde pozdější rektor JAMU Alois Hajda, působili zde režiséři Miloš Hynšt, Hugo Domes...), mělo také Střední umělecko-průmyslovou školu, jedno z prvních českých gymnázií na Moravě, Střední ekonomickou i Střední průmyslovou školu, Lidovou školu umění, existoval zde symfonický orchestr, pěvecký sbor Svatopluk, v jednom období dokonce šest cimbálových muzik, žili a tvořili zde výtvarníci Ida a Vladislav Vaculkovi, ale paradoxně také národní umělci Jan Habarta a Jan Blažek...

Jaroslav Václav Staněk byl výtvarník, scénograf, choreograf a muzikant, jedna ze zakládajících a vůdčích osobností Hradišťanu vedle básníka a klarinetisty Otakara Horkého, později se k nim připojil o něco mladší Jaroslav Čech, etnograf a cimbalista. Hradišťan byl od svého počátku (vznikl v roce 1950) představitelem souborového hnutí, prošel si obdobím nové „angažované“ tvorby v padesátých letech s následnou „tíhou folkloru“, postihlo ho naprosto zásadně období normalizace (zákaz činnosti, Čechův dobrovolný odchod ze světa, Staňkova politická likvidace – leccos z toho je zachyceno v knize Primáš Jaroslav Václav Staněk, kam jsem o něm psal kapitolu).

Můj vztah k Jaroslavu Staňkovi byl nekriticky obdivný a vím, že on mě měl taky rád; jinak by nešířil kuloárovou zvěst, že si mě vybral za svého nástupce. Nejvíc jsme se poznali v době, kdy jsem ho vozíval už nemocného ze zkoušek domů autem (zatímco ostatní členové muziky chodívali pravidelně řešit důležité světové problémy u skleničky vína). V příšeří spoře osvětleného náměstí Rudé armády, kde Staněk bydlel, a v jistotě soukromí uvnitř auta jsme si povídali o všem – o muzice a muzikantech, o jeho zdraví a dalších

Z pohřbu Jaroslava Staňka v roce 1978. Muzikanti zleva – Jiří Pavlica, Petr Hrobař, Miloslav Maňásek, Jan Vančura, Lubomír Svatoš, František Petržel, Jan Nykl. Foto archiv J. P.

plánech, o životě vůbec... sem tam nás vyrušil nějaký kolemjdoucí, o kterém jsme se domnívali, že je to další estébák. Jestli to byla pravda, nebo naše velké oči, nevím. Vím však, že Staněk měl ve věcech jasno.

Samozřejmě že jsme hovořili i o smyslu a postavení lidového umění v tehdejší době. Pro nás to bylo jednoduché. My jsme měli zákaz činnosti a o širším uplatnění, natož o zahraničních zájezdech jsme si mohli nechat jenom zdát. Zahraniční reprezentace, to byla jedna z tehdejších plakátových podob a funkcí folklorních souborů, které existovaly jako dobrý vývozní artikl. Pochopitelně se na této vlně svezli mnozí, kteří by o lidové umění jinak ani nezavadili. To se ovšem týkalo i jiných uměleckých oblastí, ba dokonce všech oblastí lidské činnosti. Tak to bylo a takový byl náš národ.

A jaké bylo tehdejší obsazení Hradišťanu?

Muziku Hradišťan tvořili koncem šedesátých a počátkem sedmdesátých let vynikající muzikanti v čele s primášem Jaroslavem Staňkem a cimbalistou Jaroslavem Čechem. Ti dva se vzájemně doplňovali a dokázali Hradišťanu vtisknout naprosto originální, nezaměnitelný zvuk. Staněk (jako téměř autodidakt) byl typický svým rozevlátým houslovým vibrátem, jako spíše intuitivní bohémský muzikant se nechával unášet proudem hudebních myšlenek a často hnal ostatní do závratných až nehratelných temp. Měl rád tempové i dynamické kontrasty. Jaroslav Čech, erudovaný etnograf a skvělý cimbalista, dával svými hudebními úpravami muzice jistý řád, dlouhodobě pracoval na jejím stylu a jako pedagog LŠU v Hradišti i na výchově další muzikantské generace.

Po jeho smrti v roce 1970 nastoupil do Hradišťanu všestranný muzikant a výborný zpěvák, cimbalista a hledač neobvyklých harmonií i originálních úprav lidových písní Miloslav Maňásek. Nepřehlédnutelnou, byť vzrůstem malou postavou byl bezesporu druhý houslista Lubomír Svatoš. „Figura“ od pohledu i způsobem hry. Obdivoval jsem jeho mimořádnou, naprosto přirozenou muzikálnost a improvizáčnickou schopnost. (Později vlastně jako jediný z této party vydržel a zůstal i v době mého působení). Někdy více, jindy méně řízená improvizace byla vůbec jedním ze základních stavebních kamenů této „muzikantské bandy“ (jak jí říkával Staněk). Třetí housle hrál Jan Nykl, který naprosto spolehlivě a disciplinovaně držel základní melodii – obligát, a tím držel a doplňoval primáše i tercáše, kteří se se svými ciframi občas vznášeli v nadoblačných výšinách. U klarinetu se vystříдалo několik hráčů; já jsem zažil kultivovaného absolventa konzervatoře Svatopluka Bimku a po něm dalšího absolventa konzervatoře Stanislava Sládka. Funkce klarinetisty v této sdružené nástrojové hře je často trefně charakterizována výrokem hornáckého primáše Jožky Kubíka „klarinetu, pchajte sa, kde sú place“ – tedy hrajte a zdobte melodii tak, abyste vyplňovaly mezery mezi smyčcovými nástroji. Další výraznou postavou této éry Hradišťanu byl violový kontráš Petr

S kontrášem Karlem Piškyltem v roce 1979. Foto Antonín Vlk.

Hrobař (krásné jméno pro lékaře). Rytmicky přesný a výrazný v duvaji i odrážce, zkrátka doprovod jako řemen. Jeho viola dávala zvuku Hradišťanu charakteristickou barvu i razanci. Druhý kontráš – houslový, byl nestor a dobrá duše souboru Karel Piškýtl. Patřil k zakládajícím členům Hradišťanu, v počátcích se účastnil s Jaroslavem Staňkem a Jaroslavem Čechem sběru lidových písní v terénu a vůbec to byla hlava otevřená a přístupná různým názorovým proudům. (V pozdějších letech mi byl jako nejstarší velkou oporou.) Posledním členem muziky, nikoliv však významem, byl kontrabasista Jan Vančura. Rytmicky přesný a nekompromisní, v doprovodu s violou pevný jako železo. Se Staňkem patřil po roce 1968 k nejvíce nepohodlným a stal se také společně s ním obětí normalizační perzekuce. K této éře neodmyslitelně také patří pěvecké osobnosti souboru Věra Domincová, Vlasta Grycová, Josef Pilát a Antonín Čevela. Někteří z nich pokračovali až do let osmdesátých.

Bylo obdivuhodné, jak se toto pestré spektrum muzikantských a lidských individualit dokázalo stmelit v tak jednotlý celek. Jeho podoba je zachycena na gramofonové desce z roku 1972, kterou považuji za vůbec jednu z nejlepších v oblasti moravské lidové hudebnosti. (Vznik té desky má též své peripetie – nahrávala se už v době politického zákazu především díky Jaromíru Nečasovi, hudebnímu redaktorovi Československého rozhlasu v Brně.)

Sešli se...

Hudební seriál ostravské televize, ve kterém se v průběhu let 1996 až 2000 vystřídalo více než 70 sólistů a skupin. Výběr z fotografií Oldřicha Kopeckého.

S Jaromírem Nohavicou.

Polská zpěvačka Antosza Krzystoń se svou skupinou.

O autorech

Jiří Pavlica se narodil 1. 12. 1953 v Uherském Hradišti. Po maturitě na střední ekonomické škole v roce 1973 byl přijat ke studiu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, obor hudební věda – výchova a vzdělávání dospělých. V čele katedry muzikologie tehdy stál profesor Robert Smetana, později profesor Vladimír Hudec. Současně studoval Jiří Pavlica housle na konzervatoři v Brně u profesorů Stanislava Tomáška a Pavla Kyncla,

později postgraduálně kompozici na JAMU v Brně u Arnošta Parsche a Zdeňka Pololánika. Pavlicova interpretační a tvůrčí činnost je spjata především se souborem Hradišťtan, jehož uměleckým vedoucím je od roku 1978. Ve své tvorbě dokáže obsáhnout dramaturgický oblouk od lidové tradice až po oblast soudobé hudby.

Jiří Pavlica má za sebou výraznou hudební činnost: bohatou diskografii s vlastními autorskými projekty, četná autorství filmové a divadelní hudby, pravidelné koncerty doma i v zahraničí. Jeho práce získala odborná ocenění (cena Českého hudebního fondu, ceny z mezinárodní rozhlasové soutěže Prix Bratislava, cenu nezávislých novinářů Žlutá ponorka aj.) i několik „zlatých desek“ za nejprodávanější alba (např. *Ozvěny duše*, *Mys Dobré naděje* – ve spolupráci s jihoafrickým multiinstrumentalistou Dizu Plaatjiesem) a „platinovou desku“ (*O slunovratu* – na verše Jana Skácela). O šíři jeho záběru a schopnosti spojovat lidi i projekty z různých

hudebních břehů svědčí spolupráce s řadou výtečných interpretů a souborů (Komorní orchestr Leoše Janáčka, Pražská komorní filharmonie, Symfonický orchestr hl. města Prahy FOK, Filharmonie Brno, Čeští komorní sólisté, Czech virtuosi, Bambini di Praga, Kantiléna, Spirituál kvintet, Emil Viklický, Vlasta Redl aj.), včetně zahraničních (Alistair Anderson – Velká Británie, Yaz-Kaz – Japonsko, Dizu Plaatjies – Jihoafrická republika, Wolfgang Saus – Německo, Joel Frederiksen – USA). Jiří Pavlica se autorsky uplatňuje rovněž v oblasti volné soudobé tvorby (*Missa brevis pastoralis*, *Oratorium smíru*, *suita dialogů Chvění*) a v tvorbě pro děti v podobě autorských písní i citlivých aranží folklorního materiálu. Podílel se rovněž na dramaturgické a hudební činnosti tanečního souboru *Hradištan*, kde spolupracoval s choreografkami Alenou Skálovou, Danielou Stavělovou a zejména s Ladislavou Košíkovou. Hudebně-taneční projekt vznikl i s baletem Národního divadla v Praze a jeho choreografem Petrem Zuskou.

V tvorbě a činnosti Jiřího Pavlici je důležité autorsko-interpretáčnické propojení, které mu umožňuje široký dramaturgický a hudební záběr. V roce 1990 spoluzaložil vánoční tradici charitativních koncertů na Velehradě, které se konají dodnes. O deset let později stál u zrodu koncertů „lidí dobré vůle“, jež jsou pravidelnou součástí velehradských cyrilometodějských slavností. Obdobná vánoční tradice, za přispění převora Petra Siostronka, vzniká v posledních letech v prostředí břevnovské baziliky v Praze. Důležitou součástí hudebních snah Jiřího Pavlici je také přesah do méně medializovaných společenských oblastí, jako je např. dlouholetá spolupráce se zrakově postiženými dětmi.

Diskografie autorská

- Byla vojna u Slavkova. Jiří Pavlica, Hradištan (LP, MC, Panton 1982, CD reedice 1995).
- Od večera do rána. Jiří Pavlica, Hradištan (LP, MC, Panton 1984, CD reedice Skanska 2005).
- Zbojné písně moravské. Jiří Pavlica, Hradištan (LP, MC, Supraphon 1986, CD reedice 2000).
- Hradištu, Hradištu. Jiří Pavlica, Hradištan (LP, MC, Panton 1989, CD reedice Supraphon 2002).
- Neseme vám... šťastné a veselé... Jiří Pavlica, Salvia (EP, Panton 1990).
- Pokoj vám. Jiří Pavlica, Komorní orchestr Leoše Janáčka, Hradištan (CD, LP, MC, Panton 1991).
- Ozvěny duše. Jiří Pavlica, Hradištan (CD, MC, Lotos 1994; v roce 1997 vydalo Sunset France pod názvem Chants et danses de Moravie).
- AG Flek a Hradištan. Vlasta Redl a Jiří Pavlica (CD, MC, BMG 1994).
- Prší déšť. Ad Lib Moravia. Jiří Pavlica, Emil Viklický, Zuzana Lapčíková (CD, MC, Lotos 1994).
- Karel Sháněl a přátelé. Jiří Pavlica, Hradištan (CD, MC, Venkow 1994).
- V Brně na Špilberku stojí vraný kůň. Jiří Pavlica, Hradištan, Brněnští gajdoši, Muzika Martina Hrbáče (CD, Indies Records 1996).
- Svítání. Jiří Pavlica, Yaz-Kaz, Hradištan (CD, MC, Lotos 1997).
- Vánoční koncert. Hradištan, Spirituál kvintet (CD, MC, Monitor 1998).
- Moravské koledy. Jiří Pavlica, Hradištan, Bohumil Kulínský, Bambini di Praga (CD, MC, Multisonic 1998).
- Babička. Písníčky z fetišistické revue. Jiří Pavlica, Zdeněk Kluka, Ivo Krobot, Petr Oslzlý podle Boženy Němcové (CD, FT Records 1998).
- O slunovratu. Jiří Pavlica, Jan Skácel, Hradištan a hosté (CD, MC, Indies Records 1999).
- Pastoral masses. Jiří Pavlica, Georgius Zrunek. Hradištan, Ars Brunensis Chorus, Brno Chamber Orchestra, Roman Válek (CD, Supraphon 2000).

Sešli se... I. Jiří Pavlica a hosté (CD, MC, Lotos 2000).
Mys Dobré naděje. Jiří Pavlica, Dizu Plaatjies, Hradištan, Talant
(CD, MC, Lotos 2001).
Zpívání o lásce. Jiří Pavlica, Hradištan, Bohumil Kulínský, Bam-
bini di Praga (CD, MC, Supraphon 2001).
Sešli se... II. Jiří Pavlica a hosté (CD, MC, Lotos 2001).
Zlatý slunovrat. Jiří Pavlica, Jan Skácel, Hradištan a hosté (2 CD,
Indies Records 2002).
Mys Dobré naděje / Ozvěny Afriky. Jiří Pavlica, Hradištan, Talant
(2 CD, zlatá edice, Lotos 2002).
Sešli se... III. Jiří Pavlica a hosté (CD, MC, Lotos 2002).
Sešli se... IV. Jiří Pavlica a hosté (CD, MC, Lotos 2003).
Hrajeme si u maminky. Jiří Pavlica, Hradištan (CD, Indies Re-
cords 2005).
Hradištan – Live. Jiří Pavlica, Hradištan (CD, Indies Records
2006)
Chvění – suita dialogů. Jiří Pavlica, Filharmonie Brno, Hradiš-
tan, Altai Kai, Jumping Drums; dirigent Petr Altrichter (CD,
Indies Scope Records 2007).
O slunovratu. Jiří Pavlica, Jan Skácel, Hradištan a hosté (CD,
DVD, platinová edice, Indies Scope Records 2008).
Hradištan – Live & Co se nevešlo. Jiří Pavlica, Hradištan (2 CD,
zlatá edice, Indies Scope Records 2009).
Studánko rubínko. Jiří Pavlica, Hradištan (CD, Indies Scope
Records 2009).
Z hvězdy vyšlo slunce. Jiří Pavlica, Kantiléna, Hradištan, Filhar-
monie Brno; dirigent Jakub Klecker (CD, J&M Agency 2009).

DVD

O slunovratu ... o tom, co bývalo a znovu kdysi bude... (Indies
Records 2004)

**Diskografie ostatní (nahrávky skladeb,
spolupráce interpretační a režijní)**

- Imaginator – Velvet Revolution (CD, Hakuhodo, Japan 1990)
- Chants et musiques du monde. Tchécoslovaquie (CD, UNESCO, France 1991).
- Ens (CD, Leguan 1993)
- Jan Skácel. Odešel tiše za ticho se schovat (CD, JOTA 1994).
- Tanz- und FolkFest Rudolstadt '95 (CD, Heideck, Germany 1996).
- Scénická hudba 1985–1995 (CD, Slovácké divadlo v Uherském Hradišti 1995).
- Oráč a Smrt. Hra o lásce a posledních věcech člověka. Jan z Teplé, Dušan Robert Pařízek, Jiří Pavlica (CD, Český rozhlas Praha 1995)
- Střípky. Schola studentů olomouckých fakult (CD, Telepace Ostrava 1996).
- Střípky 2. Schola studentů olomouckých fakult (CD, Telepace Ostrava 1997).
- Prázdniny v Telči. Živý záznam koncertů Telč 97 (CD, Ji-Ho-Music 1997).
- Prázdniny v Telči. Živý záznam koncertů Telč 98 (CD, Ji-Ho-Music 1998).
- Na cestě. Duchovní písně. Anima Una (CD, Telepace Ostrava, Radio Proglas 1999).
- Sloni v porcelánu I. Písničkáři dětem (CD, Monitor 1999).
- Velké jubileum 2000. Benefiční projekt pro katedrálu sv. Václava v Olomouci (CD, Monitor 1999).
- Czech Alternative Music vol. VI. 1999/2000 (CD, Indies Records 2000).
- Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici 1995–2000 (CD, Tonstudio Rajchman 2000).
- Abba Otče. Anima Una, Střípky (CD, Telepace Ostrava, Radio Proglas 2001).
- Christmas around Europe (CD, BBC Music, Great Britain 2002).
- Lidová kultura v kulturním vývoji České republiky (CD, Ústav lidové kultury Strážnice 2002).
- Hradišťan a Muzykanci. Záznam koncertu – Folkové prázdniny Náměšť nad Oslavou (CD, Náměšť nad Oslavou 2003).

- Mezinárodní hudební festival Český Krumlov 2003 (CD, Auvix 2003).
- Čarohraní. Z kořenů moravského folklóru (CD, Indies Records 2003).
- Etnofest 1. (CD, Lotos 2003).
- XII. ročník hudebních slavností sv. Cecílie. Dolní Bojanovice 20. listopadu 2004 (CD, Tonstudio Rajchman 2004).
- Řeka v nás. Kompilační album na podporu humanitární činnosti Českého výboru pro UNICEF (CD, Solis Art 2005).
- Alois a Vilém Mrštíkoví: Maryša. Rozhlasová dramaturgie. Hudba: Jiří Pavlica (CD, Radioservis 2006).
- XIV. všesokolský slet 2006. Skladba pro ženy – Léto. (CD, Česká obec sokolská – Barták music, 2006).
- Ateneo. Mixed chamber choir. J. Pavlica – Missa brevis pastoralis (CD, Univerzita Palackého Olomouc, 2006).
- Smíšený sbor Univerzity Hradec Králové. J. Pavlica – Missa brevis pastoralis (CD, Univerzita Hradec Králové 2007).
- Koncert Smíšeného sboru Hradec Králové a muziky Hradišťan (CD, Univerzita Hradec Králové 2007).
- Vánoce s Hlaholem. J. Pavlica – Missa brevis pastoralis (CD, Hlahol v Praze 2008).

Přemysl Rut se narodil 10. 3. 1954 v Kutné Hoře. Vystudoval v Praze na DAMU činoherní režii (absolvoval 1979 režii vlastní adaptace hry J. K. Tyla *Chudý kejklíř*). V letech 1980–1984 byl režisérem Slováckého divadla v Uherském Hradišti, kde zejména vedl kabaretní Malou scénu. Po zákazu její činnosti se vrátil do Prahy a až do převratu učil na hudebně-dramatickém oddělení Státní konzervatoře.

Zároveň však již od roku 1972 spolupracoval autorsky a interpretačně (klavírista, zpěvák, herec) s Ivanem Vyskočillem, Pavlem Boškem, se skupinou Pražský šanson, s Petrem Skoumalem a Janem Vodňanským, s Břetislavem Rychlíkem a HaDivadlem, po roce 1989 s Janem Burianem, Ladislavem Smoljakem, Jiřím Suchým a dalšími osobnostmi českého autorského divadla.

V roce 1986 inicioval a do roku 1990 v Praze provozoval Malé české divadlo, společenství profesionálních divadelníků pracujících v amatérských podmínkách, s nímž kromě svých her uváděl scénická čtení dramatických textů, které tehdy neměly naději na inscenaci (M. Uhde: *Zvěstování*, T. Stoppard: *Travestie*, Sl. Mrožek: *Krejčí*). V témže období spoluredigoval (s Karlem Krausem, Václavem Havlem aj.) samizdatovou revui *O divadle*, do níž také přispíval. Po krátkém působení v obnovených Literárních novinách (1991–1992) si zvolil svobodné povolání spisovatele a muzikanta.

V klubu Paměť, 2010. Foto Jan Plachetka

Přemysl Rut je autorem dramát a scénářů, povídek, básní a esejů. Jeho hry uvedlo Malé české divadlo, HaDivadlo, Black Box Theatre, Národní divadlo (Kolowrat), Slovácké divadlo, Komorní činohra aj. Příležitostně spolupracoval s Českou televizí, pravidelně s Českým rozhlasem (dvanáct rozhlasových her realizovaných většinou v režii Petra Adlera a Hany Kofránkové, stovky pořadů literárních a hudebních; Prix Bohemia 1993 a 1998). Za „knihu o příběhu“ Pan Když a slečna Kdyby získal v roce 2007 Cenu Toma Stopparda.

Od roku 2002 se podílí na projektech česko-francouzského Golem Théâtre (Paříž, Marseille, Grenoble, Dijon aj.), roku 2008 založil s herečkou Markétou Potužákovou a dalšími přáteli volné společenství uvádějící repertoár „písničkářů, kteří už si nemohou zpívat sami“. Dějinám české autorské písni věnoval také dva rozsáhlé rozhlasové cykly Stoletý

zpěvník (1998–1999) a Písničky malých divadel (2009), knihu Písničky (eseje se zpěvy) s přílohou dvou CD (2001) a antologii Orchestrion v hlavě, kterou připravuje k vydání nakladatelství Vyšehrad.

Od roku 1999 učí na Katedře autorské tvorby a pedagogiky DAMU, zprvu externě, v roce 2003 se stal jejím vedoucím (téhož roku se zde habilitoval knihou Písničky, 2008 jmenován profesorem).

Bibliografie

Menší poetický slovník v příkladech (Mladá fronta 1985)
Náměsíčný průvodce Prahou (Mladá fronta 1991, 2. vydání
Petrov 2003, polsky Atut 2009)
Žádné tragédie (Votobia 1992)
Repoetitorium (s Otakarem Karlasem a Karlem Čapkem;
Sursum 1994)
Ptáček eseje zpívá vesele (Petrov 1995)
Šest nepůvodních rozhlasových her (Větrné mlýny 1998)
V mámově postýlce (Petrov 2000)
Písničky (eseje se zpěvy; Petrov 2001)
Hry s druhým já (Větrné mlýny 2003)
Strašlivé Čechy, děsná Morava (Petrov 2003)
Pan Když a slečna Kdyby (knihy o příběhu; Petrov 2005)
Příběh a Shakespeare (střední část knihy o příběhu; AMU 2005,
2. vyd. AMU 2007)
Pro rozhlas (a proti němu); (AMU 2010)

Hry

Dafnis a Chloe (parodie, 1976; Dilia 1981)
Když nad Prahou se Hašler uklání (kabaret, 1983; Dilia 1988)
Takový beznadějný případ (hříčka, 1986)
Žádná tragédie (malý český macbeth, 1988; knižně v souboru
Žádné tragédie spolu s hrami Takový beznadějný případ, Po-
slední, Polygoné)
Poslední (monodrama, též jako televizní hra 1985/1990)
Polygoné (rozhlasová hra, 1989)
Existence Dušana Rouse (rozhlasová hra, 1992)
Dohra (rozhlasová hra, 1995)

Viktor a drak (rozhlasová adaptace hry Viktora Dyka Ondřej a drak, 1997)

Etiopská legenda (rozhlasová hra, 1997)

Peklíčko (rozhlasová hra, 1997; knižně v souboru Šest nepůvodních rozhlasových her spolu Existencí Dušana Rouse, Viktorem a drakem, Etiopskou legendou, Dohrou a první, rozhlasovou verzí hry Olga a ďábel)

Dvojrole (komitragédie pro rozhlas, 1998)

Babinský a Palacký neboli Báseň a Pravda (rozhlasová hra, 1999)

Sedmispáči (legenda o dvou epochách, 2000)

Olga a ďábel (zlopravěst, 2001; knižně v souboru Hry s druhým já spolu se Sedmispáči a rozhlasovými hrami Babinský a Palacký a Dvojrole)

Človk (rozhlasová hra, 2005)

Profesor a slepice (rozhlasová hra, 2005)

Druhé mládí Kašpara Junga (rozhlasová hra o třech stadiích, 2005)

Konec dobrý, všechno špatně (rozhlasová televizní hra, 2007)

Sen (truchlosměšňohra s nápadem V. K. Klicpery, 2007)

Jako editor připravil a komentoval

O divadle (výbor z pěti samizdatových čísel stejnojmenné revue; NLN 1990)

Nedivadlo Ivana Vyskočila (Český spisovatel 1996)

Vždyť přece létat je o hubu (rozhovor s Ivanem Vyskočilem; Portál 2000)

Ladislav Smoček: Činohry a záznamy (Větrné mlýny 2002)

Ignát Herrmann: Z poslední galerie (Paseka 2004)

Ignát Herrmann: Nedělní povídky (NLN 2004)

Jiná setkání

S Rudolfem Firkušným v roce 1993 ve zkušebně Hradištanu, vlevo Milan Malina, vpravo Jiří Pavlica. Foto archiv J. P.

S Dagmar a Václavem Havlovými při koncertě s Yaz-Kazem na Pražském hradě v roce 1997. Foto Alan Pajer.

Obsah

Tenkrát v Hradišti – – –	9
Mezi proudy – – –	19
Byla vojna u Slavkova – – –	33
Jak se bubnuje na princezny čili O hudbě scénické – – –	45
Domov a „world“ – – –	53
Zážitek svobody – – –	63
Jak hrát s každým – – –	73
Od písničky ke skladbě (a zpět) – – –	83
Hledání básníka – – –	95
Ej, lúčka wa midori – – –	111
Festival znamená svátek – – –	123
Chvění – – –	127
Z rodinné kroniky – – –	135
Dnes tamtéž – – –	147
O autorech – – –	163

PŘEMYSL RUT / JIŘÍ PAVLICA
HOVORY NEJEN O HUDBĚ

Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
roku 2010 jako svou 964. publikaci
Vydání první. AA 5,68. Stran 176
Odpovědná redaktorka Radka Fialová
Vytiskla tiskárna Finidr, spol. s r. o.
Doporučená cena 258 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7021-949-2